

Р.М. Бугріменко, канд. екон. наук, доц. (ХДУХТ, Харків)

П.В. Смірнова, канд. екон. наук, доц. (ХДУХТ, Харків)

ФІНАНСОВА СКЛАДОВА В СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Фінансово-економічна криза, що нині спостерігається в Україні, зумовлює зниження обсягів виробництва та реалізації багатьох вітчизняних підприємств, виникнення кризи. При цьому, забезпечення економічної безпеки підприємства, як стану, протилежного, кризовому, передбачає проведення своєчасної оцінки економічної безпеки за окремими її складовими. Це надає можливість визначити «вузькі місця» та розробити відповідні заходи з метою підтримки належного рівня економічної безпеки суб'єкта господарювання.

Провідна роль фінансової складової в загальній системі економічної безпеки підприємства, зумовлена наступними моментами:

1) Забезпечення вирішення виробничих та соціальних завдань підприємства, умов для його розвитку потребує достатнього обсягу фінансових ресурсів, які відіграють вирішальну роль, оскільки здатні перетворюватися в будь-який інший вид ресурсів, забезпечувати безперервність їхнього обороту.

2) Фінансова діяльність відіграє вирішальну (пріоритетну) роль у забезпеченні стабілізації економічного розвитку підприємства через рух грошових коштів та, відповідно, управління ним. Для нормального функціонування підприємства необхідна достатня кількість фінансових ресурсів, а в процесі свого розвитку воно потребує додаткових джерел фінансування, що зумовлює необхідність залучення зовнішніх джерел.

3) Фінансова безпека тісно пов'язана з поняттям «ризик», який так чи інакше обов'язково впливає на прийняття й реалізацію управлінських рішень, що обумовлюють фінансовий стан господарюючого суб'єкта, відповідно, або фінансову безпеку, або фінансову кризу різної глибини.

Отже, важко не погодитись з тим, що з урахуванням пануючого положення, яке займає фінансова складова у сучасній економіці, можна характеризувати останню як економіку, керовану у своїй основі фінансовим чином, через фінансові механізми, за допомогою фінансових важелів, фінансових стимулів і у фінансових цілях. Слід відзначити, що фінансова безпека є найважливішою частиною

економічної безпеки підприємства, адже лише той, хто розпоряджається грошовими потоками підприємства, визначає його стратегічний розвиток.

Обґрунтуємо систему показників оцінки економічної безпеки підприємства за фінансовою складовою, що є пріоритетною. Для виконання цього завдання може бути використано різноманітні показники, як кількісні, так і якісні, як абсолютні, так і відносні. На наш погляд, перевагу доцільно надати кількісним показникам, які є більш об'єктивними порівняно з якісними в контексті оцінки фінансової складової економічної безпеки підприємства.

У свою чергу, серед кількісних, доцільно обґрунтувати систему відносних індикаторів (коефіцієнтів), беззаперечними перевагами яких, є: можливість елімінування фактору часу, що забезпечує просторові порівняння розрахованих показників не лише в просторовому аспекті, але і в динаміці; відносна нескладність техніки застосування, що полягає у можливості його широкого розповсюдження в практичній діяльності; результативність аналізу, що дозволяє не лише ідентифікувати рівень економічної безпеки, але й виявляти проблеми розвитку.

До того ж, процес обґрунтування індикаторів для оцінки фінансової складової економічної безпеки підприємства повинен відповідати ряду вимог:

- адекватності системи показників необхідності віддзеркалення існуючого фінансового стану підприємства, тобто можливості оцінки його економічної безпеки та передумов її послаблення;
- наявності інформаційного забезпечення розрахунку системи показників, тобто орієнтації на фінансову звітність як найбільш доступне інформаційне джерело в сучасних умовах господарювання;
- оптимальної кількості показників, з точки зору поставленої мети, системності, комплексності та можливості чіткого визначення алгоритмів розрахунку системи показників-індикаторів фінансової безпеки, що забезпечить однозначність їх економічного тлумачення різними фахівцями.

Під час обґрунтування системи індикаторів фінансової складової економічної безпеки підприємства, доцільно акцентувати увагу на показниках, що віддзеркалюватимуть структуру капіталу, платоспроможність та рентабельність діяльності.

Таким чином, проведене дослідження свідчить, що забезпечення високого рівня економічної безпеки підприємства вимагає проведення систематичної діяльності щодо забезпечення належного рівня безпеки основних функціональних складових діяльності.